

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2*
LEADERSHIP IN THE 21ST CENTURY OF SCHOOL ADMINISTRATORS
CHACHOENGSARO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

นำโชค ภักดีหาร* เอกวัฒน์ ล้อสุนิรันดร, กัญกร เอี่ยมพญา

Numchok Phakdihan*, Aegkawat Losuniran, Kanporn Aiempaya

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุวพรรณบุรี กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Graduate School Bangkok Suvarnabhumi University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: Phakdihanumchok@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุและประสบการณ์ในการทำงาน การศึกษาวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบงานวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 306 คน ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยเทียบสัดส่วนของจำนวนประชากรกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จากนั้นจึงทำการสุ่มอย่างง่าย เพื่อให้ได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ด้านการสื่อสาร อันดับสุดท้าย คือ ด้านความร่วมมือ 2) ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ศตวรรษที่ 21, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study leadership in the 21st century of school administrators in Chachoengsao primary educational service area office 2. 2) to compare leadership in the 21st century of school administrators in Chachoengsao primary educational service area office 2 by gender educational background, age and work experience. This study employed a survey research methodology. The sample of this research were teacher, Chachoengsao primary educational service area office 2 of 306 people. Stratified random sampling is performed by comparing the population proportion to the specified sample group, and then simple random sampling is used to obtain the required sample size. The instruments used in the study was a 5 – level rating scale questionnaire with the reliability of the whole edition at the level. 94. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance. The results were as follows: 1) Leadership in the 21st century of school administrators Chachoengsao primary educational service area office 2 the overall an a high level. When considering each aspect, it was found that the highest average score was creativity, followed by communication, and finally cooperation. 2) Leadership in the 21st century of school administrators Chachoengsao primary educational service area office 2 found that leadership in the 21st century of educational institution administrators Chachoengsao primary educational service area office 2 classified by gender age and work experience found that overall, significantly different at the statistical level of .05 Except classified by educational background found that overall were not statistical significance.

Keyword: Leadership, The 21st Century, Administrators

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างรวดเร็วในมิติเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ได้ส่งผลกระทบต่อแนวทางการพัฒนาประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องมุ่งเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างที่ยั่งยืน ดังนั้นการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะกลไกหลักในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่สอดคล้องกับความท้าทายใหม่ ๆ ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของชาติให้ชัดเจน เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนในการพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตในประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องนำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยให้สถานศึกษาเป็นผู้ถือปฏิบัติ ในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้กับครูและนักเรียนสามารถก้าวสู่โลกแห่งยุคดิจิทัลได้ เพราะในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งการ

เปลี่ยนแปลง และเป็นยุคที่มีปัญหาท้าทายสำหรับผู้บริหารในเรื่องของคุณภาพ ความรู้และทักษะของผู้นำทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) กับแนวคิดของ John, R. et al. ที่กล่าวว่า ทักษะที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 10 ทักษะ คือ 1) ทักษะความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ 2) ทักษะด้านการกำหนดนโยบายและการปกครอง 3) ทักษะการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน 4) ทักษะการบริหารจัดการองค์กร 5) ทักษะการวางแผนและการพัฒนาหลักสูตร 6) ทักษะการจัดการเรียนรู้ 7) ทักษะการประเมินผลงานและการบริหารบุคลากร 8) ทักษะการบริหารจัดการบุคลากร 9) ทักษะการวิจัยทางการศึกษาการประเมินผลและการวางแผน และ 10) ค่านิยมและจริยธรรมของการเป็นผู้นำ (John, R. et al., 1998)

การจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ตัวแปรที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะต้องเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้หน้าที่ดี ต้องมีทักษะภาวะผู้นำจะมุ่งเน้นถึงคุณลักษณะที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้นำองค์กรจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการบริหารตนเอง และบริหารบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความเป็นเลิศ โดยต้องบูรณาการองค์ความรู้ทางการบริหารสมัยใหม่เพื่อพัฒนาบุคลากรและกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด อันจะนำไปสู่การสร้างผู้เรียนที่มีคุณภาพ สอดรับกับแนวทางการพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และนโยบายประเทศไทย 4.0 การบริหารจัดการที่เปี่ยมด้วยวิสัยทัศน์และการวางแผนที่ชัดเจนตามบริบทของสถานศึกษา จะเป็นกลไกหลักในการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้วยความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (พัฒน์วงศ์ ดอกไม้, 2560)

ภาวะผู้นำจึงเป็นความสามารถของบุคคลที่เป็นผู้นำในการปกครอง บริหารหรือบันดาลใจใ้มน้ำใจความ คิดเห็นและพฤติกรรมของบุคคลอื่นที่อยู่ภายใต้การปกครอง บริหารให้เกิดความเชื่อมั่นต่อผู้นำ และสนับสนุน ส่งเสริมบุคคลที่มีความปรารถนาจะทำงาน ให้สามารถทำงานจนประสบความสำเร็จตามนโยบาย เป้าหมายแผนที่ กลุ่มหน่วยงานหรือองค์การวางไว้ร่วมกัน (อัศนีย์ สุกใจ, 2560) ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรและเป็นผู้บุคคลสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และความสมดุลเพื่อให้บริหารจัดการศึกษาบรรลุผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องอาศัยภาวะผู้นำมาช่วยเสริมสร้างให้เกิดแรงบันดาลใจ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความร่วมมือในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นขบวนการเข้ามามีอิทธิพลเหนือการทำงานของกลุ่มภายใต้สถานการณ์และช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานใช้ความพยายามทำงานให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา จะเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำย่อมนำพาสถานศึกษาก้าวไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างแน่นอน (มฤตติ สอนดี, 2565)ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารต้องมีความรู้ มองกว้าง คิดไกล มุ่งสู่ความสำเร็จ การบริหารสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ผู้บริหารจะต้องสร้างความร่วมมือร่วมใจกัน ในการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ตามและให้คำปรึกษาเพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจและแรงจูงใจในการทำงานในระดับที่สูงขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน นั่นคือผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในศตวรรษที่ 21 ที่มีคุณภาพต่อ การจัดการศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จสอดคล้องกับ (กรรณิกา เรตมอนด์, 2559) ที่กล่าวว่า ทักษะ

ภาวะผู้นำ (leadership skills) เป็นกระบวนการใช้ความสามารถและความชำนาญในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ และการบริหารงานในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำช่วยให้ผู้นำมีความเข้าใจในประสบการณ์และเข้าใจคุณค่าของความเป็นผู้นำในตัวเอง ตระหนักถึงวิธีการจัดการความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมพฤติกรรมและพัฒนาความสามารถพิเศษของความเป็นผู้นำ มุ่งบรรลุเป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้ความท้าทายต่าง ๆ โดยที่ทุกคนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการวางแผนไปสู่เป้าหมายของการปฏิบัติงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะภาวะผู้นำที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จะมีการบริหารจัดการที่หลากหลายตามบริบท ความท้าทายสำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำแห่งศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ซึ่งข้อมูลจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังคงยึดมั่นในกระบวนการบริหารแบบดั้งเดิม เน้นการควบคุมตามลำดับชั้นบังคับบัญชาและขาดความยืดหยุ่นในการปรับตัว อีกทั้งยังขาดการนำผลการวิจัยและนวัตกรรมทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กร ส่งผลให้การดำเนินงานขาดพลวัตและไม่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคใหม่ สถานการณ์ดังกล่าวจึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขับเคลื่อนองค์กรสู่สมรรถนะสูง เนื่องจากไม่เอื้อต่อการสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้และการมีส่วนร่วม และยังคงส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อาทิ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ และความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2, 2565) ด้วยเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษา ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์ความรู้และได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีด้านภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 มาใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดความเป็นภาวะผู้นำที่สมบูรณ์ ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงเพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงตนเองของผู้บริหารและพัฒนาปรับปรุงการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์การทำงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ดำเนินการดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ” เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เป็นกระบวนการแสวงหาสารสนเทศเกี่ยวกับ งานวิจัยนี้ เป็นเพียงใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์ สอบถามความคิดเห็นของครู ต่อระดับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทราเขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,481 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ปีการศึกษา 2567 ได้จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. จำนวน 306 คน ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเทียบสัดส่วนของประชากรกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด จากนั้นจึงสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อให้ได้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970)

3. วิธีดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

3.2 กำหนดกรอบแนวคิดและประเด็นการวิจัย

จากการศึกษาวรรณกรรม ผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาองค์ประกอบที่สอดคล้องกัน เพื่อที่จะใช้เป็นกรอบในการวิจัยในการศึกษาครั้งนี้และเลือกกลุ่มตัวแปรที่มีความถี่ร้อยละ 50 ขึ้นไป ได้จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสาร 2) ด้านวิสัยทัศน์ 3) ด้านความคิดสร้างสรรค์ 4) ด้านความร่วมมือ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก

3.3 กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่มีความรู้และเกี่ยวข้องโดยตรงกับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยมีจำนวนผู้ให้ข้อมูลประมาณ 30 คน

3.4 ผู้วิจัยใช้เทคนิคการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล (Trustworthiness) ความเชื่อถือได้ (Credibility) โดยการตรวจสอบข้อมูลซ้ำกับผู้ให้ข้อมูล (Member Checking) ความสามารถในการโอนผล (Transferability) โดยการให้รายละเอียดของบริบทการศึกษาอย่างชัดเจน ความมั่นคงของข้อมูล (Dependability) โดยมีการจัดเก็บบันทึกการดำเนินงานของวิจัยอย่างเป็นระบบ ความเป็นกลาง (Confirmability) โดยมีการสะท้อนบทบาทของผู้วิจัยและความลำเอียงที่อาจเกิดขึ้น

3.5 ผู้วิจัยดำเนินการสังเคราะห์ข้อค้นพบในเชิงประเด็น และจัดทำรายงานวิจัยในรูปแบบของบทความวิจัย ประกอบด้วยบทนำ ระเบียบวิธีวิจัย ผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยเน้นการนำเสนอข้อมูลเชิงลึก และเชื่อมโยงกับนโยบาย Thailand Digital Government อย่างชัดเจน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

4.1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อกำหนดเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

4.2 กำหนดวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

4.3 กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับข้อหายและเนื้อหาที่กำหนดให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ให้พิจารณาความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC : index of item objective congruence) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (ซึ่งให้ระดับความคิดเห็นในแบบสอบถามแต่ละข้อ

4.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .94

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ตามวัน และเวลาที่ได้นัดหมายไว้กับโรงเรียน โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามแบบออนไลน์จนครบทั้งหมด 306 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

6. สถิติที่ใช้ในงานวิจัย คือ การทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตามอายุ และประสบการณ์การทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis- of Variance) เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้การสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 มีผลการวิจัยดังนี้

1. ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ด้านการสื่อสาร อันดับสุดท้าย คือ ด้านความร่วมมือ ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน N = 306

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการสื่อสาร	4.17	.75	มาก	2
2. ด้านวิสัยทัศน์	4.14	.72	มาก	3
3. ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.32	.52	มาก	1
4. ด้านความร่วมมือ	4.04	.82	มาก	4
รวม	4.17	.54	มาก	

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านความร่วมมือ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านความร่วมมือ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยเป็นอันดับแรก คือ ติดตามผลการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่องจนทำให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รองลงมา คือ เป็นผู้นำในการทำงานเป็นทีมและเป็นแบบอย่างที่ดีได้ อันดับสุดท้าย คือ ปลุกฝังวิธีการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรในการทำงานร่วมกัน ตามลำดับดังแสดงในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านความร่วมมือ N = 306

ด้านความร่วมมือ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ผู้บริหารสามารถตั้งคณะทำงานได้เหมาะสมกับงาน โดยคำนึงถึงความสามารถส่วนบุคคล ความพร้อมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	4.17	.86	มาก	4
2. สามารถกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในทีมงานได้อย่างเหมาะสมชัดเจน เพื่อให้ทำงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ	3.93	.95	มาก	7
3. คอยให้ความช่วยเหลือ และสนับสนุนการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย	4.18	.87	มาก	3
4. สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคการทำงานร่วมกันได้อย่างเหมาะสม	3.92	.96	มาก	8
5. เป็นผู้นำในการทำงานเป็นทีมและเป็นแบบอย่างที่ดีได้	4.18	.83	มาก	2
6. สามารถใช้กระบวนการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ	3.94	.93	มาก	6
7. ปลุกฝังวิธีการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรในการทำงานร่วมกัน	3.83	1.19	มาก	9
8. มีการปลุกฝังการทำงานเป็นทีมเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน	4.02	.98	มาก	5
9. ติดตามผลการทำงานเป็นทีมอย่างต่อเนื่องจนทำให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ	4.20	.82	มาก	1
รวม	4.04	.82	มาก	

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ระดับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านความร่วมมืออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.82)

2. ผลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันไม่มี นัยสำคัญทางสถิติผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินนโยบาย Thailand Digital ดังแสดงใน ตาราง ดังนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน N = 306

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2	เพศ				t	P
	ชาย (n = 140)		หญิง (n = 166)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการสื่อสาร	4.11	.81	4.22	.70	-1.341	.181
2. ด้านวิสัยทัศน์	4.00	.71	4.26	.70	-3.239*	.001
3. ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.30	.53	4.33	.51	-.466	.642
4. ด้านความร่วมมือ	3.89	.82	4.16	.81	-2.955*	.003
รวม	4.07	.53	4.24	.53	-2.776*	.006

*P < .05

จากตารางที่ 3 สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 ด้านเพศชายโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.53) และ เพศหญิงโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.53)

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน N = 306

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2	ระดับการศึกษา				t	P
	ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า (n = 221)		สูงกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่า (n = 85)			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการสื่อสาร	4.14	.81	4.25	.57	-1.108	.269
2. ด้านวิสัยทัศน์	4.12	.74	4.19	.64	-.769	.442
3. ด้านความคิดสร้างสรรค์	4.29	.54	4.38	.46	-1.449	.148
4. ด้านความร่วมมือ	4.00	.90	4.13	.55	-1.174	.241
รวม	4.14	.58	4.24	.41	-1.435	.152

จากตารางที่ 4 สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านระดับการศึกษาาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.58$) และสูงกว่าระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.41$)

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน N = 306

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	P
1. ด้านการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	1.840	2	.920	1.614	.201
	ภายในกลุ่ม	172.721	303	.570		
	รวม	174.561	305			
2. ด้านวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	2.723	2	1.362	2.638	.073
	ภายในกลุ่ม	156.398	303	.516		
	รวม	159.121	305			
3. ด้านความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	2.044	2	1.022	3.814*	.023
	ภายในกลุ่ม	81.183	303	.268		
	รวม	83.227	305			
4. ด้านความร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	5.998	2	2.999	4.499*	.012
	ภายในกลุ่ม	201.972	303	.667		
	รวม	207.969	305			
4. ด้านความร่วมมือ	ระหว่างกลุ่ม	5.998	2	2.999	4.499*	.012
	ภายในกลุ่ม	201.972	303	.667		
	รวม	207.969	305			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.751	2	1.376	4.758*	.009
	ภายในกลุ่ม	87.601	303	.289		
	รวม	90.352	305			

*P < .05

จากตารางที่ 5 สรุปได้ว่า การเปรียบเทียบความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามอายุ โดยรวม และรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านความคิดสร้างสรรค์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเพื่อให้ทราบว่ามีรายคู่ใดบ้างแตกต่างกัน จึงนำไปหาค่าความแตกต่าง เป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' Method) ดังตารางที่ 4.16-4.19

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จากการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันกับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนไป และสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้รับบริการ โดยการเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ต้องมีความรู้ ความสามารถ วิสัยทัศน์ และภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับยุคสมัย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความศรัทธา ความสามัคคี และความร่วมมือของบุคลากรในองค์กร จนนำไปสู่ความสำเร็จขององค์กรตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับ Carol, B ระบุว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 เป็นการพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้ผู้นำต้องมีทักษะที่หลากหลาย และซับซ้อนมากขึ้นซึ่งรวมถึงความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรม การสร้างวิสัยทัศน์ ที่มีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และวิธีการสื่อสารที่ดี ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์สามารถสังเกต วิเคราะห์อธิบายและตีความซึ่งจะนำไปสู่การเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณการสื่อสารด้วยการแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมและความสามารถในการพูดจากกรอบความคิด และการนำเสนอและการ แสดงออกด้วยกิริยาท่าทางที่เหมาะสม (Carol, B., 2017) สอดคล้องกับ กรวิกา มั่งมุล กล่าวว่า ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จภายใต้วิสัยทัศน์และเป้าหมายเดียวกันเป็นการจูงใจให้บุคลากรหรือผู้ร่วมงานมีความสุขและเต็มใจทำงานภายใต้การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา (กรวิกา มั่งมุล, 2563) สอดคล้องกับการศึกษาของ สระอนิง ยามา ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก (สระอนิง ยามา, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรวิกา มั่งมุลได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู อำเภอมะสรวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู อำเภอมะสรวาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงรายเขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก (กรวิกา มั่งมุล, 2563)

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา อายุและประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศะเชิงเทรา เขต 2 จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการดำเนินนโยบาย Thailand Digital ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน โดยปัจจัยด้าน เพศ อาจส่งผลจากรูปแบบภาวะผู้นำที่ต่างกันระหว่างชายและหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิงอร บัวขจร และคณะ สำหรับปัจจัยด้าน อายุ และ ประสบการณ์การทำงาน ที่แตกต่างกันนั้น อาจเนื่องมาจากผู้บริหารที่มีอายุและประสบการณ์มากกว่ามักมีมุมมองที่กว้างขวางและมีความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการที่สูงกว่า (อิงอร บัวขจร และคณะ, 2566) ซึ่งสนับสนุนแนวคิดของกรวิกา มั่งมุล อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกตาม ระดับการศึกษา กลับไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารทุกคนล้วนมีความรู้ความสามารถและมุ่งพัฒนาองค์กรและผู้เรียนเป็นเป้าหมายร่วมกัน ทำให้ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อความแตกต่างของภาวะผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัทรา รังคะวงษ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์การบริหารต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (สุกัทรา รังคะวงษ์, 2565)

สรุปและข้อเสนอแนะ

ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร และคุณภาพการจัดการศึกษา การพัฒนาผู้บริหารให้มีสมรรถนะด้านภาวะผู้นำที่ทันสมัย ครอบคลุมทั้งด้าน วิสัยทัศน์ เทคโนโลยี การมีส่วนร่วม และคุณธรรมจริยธรรม จะช่วยยกระดับคุณภาพสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 อย่างยั่งยืน โดยมี ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย ได้แก่ 1) จากผลการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ด้านความร่วมมือ ค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรปลูกฝังวิธีการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรในการทำงานร่วมกัน ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเทคนิคการทำงานร่วมกันได้อย่างเหมาะสม สามารถกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในทีมงานได้อย่างเหมาะสมชัดเจน เพื่อทำให้งานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ 2) จากผลการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ ค่าเฉลี่ยเป็นอันดับที่ 2 รองจากสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินงานไปตามทิศทางเดียวกันกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา มีการติดตามความก้าวหน้า ในการดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และใช้วิสัยทัศน์เป็นตัวกำหนดนโยบายและโครงการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดทำขึ้น ส่งเสริมการเรียนรู้ของครูสู่การปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่ชัดเจนจากวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา 3) จากผลการศึกษา เรื่อง ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ด้านการสื่อสาร ค่าเฉลี่ยเป็นอันดับที่ 3 รองจากสุดท้าย ผู้บริหารสถานศึกษาควรสามารถใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการสร้างความร่วมมือร่วมใจจากผู้เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี สื่อสารสิ่งที่ต้องการได้ชัดเจน ทำให้บุคลากรเกิดความเข้าใจได้ตรงกัน สืบค้นข้อมูลและนำข้อมูลมาใช้ในการบริหารได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1) ควรศึกษาการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2 และสังกัดอื่น ๆ 2) ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร

สถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 3) ควรศึกษาแนวทางพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา เรตมอนด์. (2559). ตัวบ่งชี้ทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- กรวิกา มั่งมุล. (2563). ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู อำเภอมะขาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. ใน สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- พัฒนางศ์ ดอกไม้. (2560). อิทธิพลของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารการจัดการเรียนรู้ ศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มลฤดี สวนดี. (2565). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. ใน สารนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สระอนิง ยามา. (2562). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. ใน สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. (2565). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. ฉะเชิงเทรา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). การมีส่วนร่วมยกระดับการศึกษาไทย ในโลกศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุพัตรา รังคะวงษ์. (2565). ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- อัศนีย์ สุกิจใจ. (2560). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงวิชาการตามหลักพุทธธรรมของผู้บริหารโรงเรียนวิถิพุทธ ในจังหวัดนครสวรรค์. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อิงอร บัวขจร และคณะ. (2566). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Carol, B. (2017). Visual literacy: does it enhance leadership abilities required for the twenty-first century? *Journal of visual literacy*, 35(2), 91-103.

John, R. et al. (1998). Skills for Successful 21 st. Century School Leaders: Standards for Peak Performers. Virginia: American Association of School Administrators.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30, 607-610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>.